

Питання реформування українського парламентаризму на тлі світового досвіду

Шаповалова В., студентка групи Ю-95

Науковий керівник: Семенов В.М., к. д. упр., доцент кафедри права СумДУ

Соціально-політичний розвиток українського суспільства потребує активної інтеграції України до світового співтовариства. Реалізація курсу на європейську інтеграцію України є невід'ємним елементом внутрішніх реформ, спрямованих на економічне зростання, підвищення рівня життя народу, розвитку демократії, становлення громадянського суспільства, забезпечення гарантій верховенства права, свободи слова, захисту прав і свобод людини, зміцнення національної безпеки. Тому поглиблення співробітництва з Європейським Союзом є важливим елементом зміцнення стабільності та безпеки на Європейському континенті, та в Україні зокрема.

Актуальним залишається питання про вдосконалення та реформування діяльності системи органів державної влади в Україні, і законодавчої влади зокрема, особливо у контексті адміністративного реформування системи влади в нашій країні. В українських наукових та політичних колах триває суперечка стосовно переваг та недоліків однопалатної та двопалатної систем парламентаризму. Саме тому дослідження особливостей діяльності двопалатного парламенту та визначення недоліків і переваг такої форми побудови має важливе значення для вирішення проблем та суперечностей у процесі розподілу влади. Перспективи еволюційного розвитку України неможливі без наближення законотворчого процесу України до норм і принципів, відповідно до яких здійснюється законотворчий процес ЄС. Тому розкриття особливостей організації діяльності та структури українського парламенту та визначення основних напрямів його реформування з урахуванням здобутків класичного європейського парламентаризму є беззаперечною необхідністю в умовах глобалізації та в контексті євроінтеграційного вибору України. Європейська орієнтація України та глобалізаційні процеси, що характеризують сучасний стан розвитку суспільства, вимагають поєднання досвіду європейського парламенту з національними особливостями діяльності законодавчої влади в Україні, тому доцільно звернути увагу на здобутки функціонування парламентів в європейських країнах.

Як зазначає М.Оніщук, відповідь на запитання, що являє собою бікамералізм, та які на сьогодні перспективи запровадження двопалатного парламенту в Україні, лежить не лише в теоретико-правовій, а й у психологічній площинах. Адже для багатьох політиків і державних діячів, а також вчених-правознавців ідеї бікамералізму асоціюються виключно з федеративними державами (Німеччина, Російська Федерація, США, Швейцарія та ін.) або ж із архаїзмом двопалатного парламенту у Великій Британії [1].

Нині всебічне поширення теорії та практики бікамералізму слід визнати однією з найвиразніших тенденцій генезису сучасного конституціоналізму. В останні десятиліття у багатьох державах світу, незалежно від форми їх державного устрою, активізувалися процеси переходу до двопалатної структури парламенту. Двопалатні парламенти перестали бути даниною історичним традиціям конституціоналізму чи якоюсь аномалією державно-правового розвитку країн, поєднаних однією правовою системою. Саме таку систему парламентаризму нині обрали найбільш економічно потужні країни світу. Перспективи запровадження двопалатних парламентів є предметом посиленої уваги для політиків та державних діячів республік, які утворилися після розпаду колишнього СРСР. Першою пострадянською унітарною державою, котра зробила свій вибір на користь бікамералізму, нині став Казахстан [2].

Однак, системне оновлення конституційного механізму державної влади в Україні та принципів її взаємовідносин із місцевим самоврядуванням несе вдосконалення конституційно-правового статусу вищих органів державної влади в Україні, модернізацію і приведення у відповідність до європейської конституційної практики системи стримувань і противаг між гілками влади. Політико-правові реалії сьогодення засвідчують перспективність бікамеральної моделі парламентаризму. Адже наявність другої палати в парламенті сприяє розширенню представництва, дозволяє краще враховувати соціальні, культурні, економічні інтереси населення різних регіонів. Двопалатна система підсилює основний принцип демократії – принцип розподілу влад – через контроль однієї палати

іншою. Це сприяє прийняттю парламентом більш стабільних політичних рішень, тому що розбіжності між палатами вирішуються в процесі переговорів.

Водночас запровадження в Україні двопалатного парламенту бачиться неможливим без формування цілісної концепції національного бікамералізму, яка б відповідала високим вимогам українського суспільства до вдосконалення механізмів держави і ґрунтувалася на кращих здобутках західноєвропейської правової думки у державах – учасницях ЄС, для яких бікамералізм став позитивною політико-правовою реалією сьогодення. Надзвичайно важливо те, що навіть у державах, які мають двопалатний парламент, не розглядається як раціональний і непорушний у разі надзвичайних умов. Наприклад, за таких обставин бікамеральний парламент Німеччини трансформується в однопалатний орган. Важливо зазначити, що відмова за визначених умов від однопалатного парламенту має конституційне закріплення [3, с.62].

Отже, досить очевидно, що досвід прогресивного європейського конституціоналізму в досліджуваному контексті становить належний фундамент, корисні складові якого з ретельним врахуванням вітчизняних особливостей та специфіки можна сприйняти, аналізуючи питання щодо місця і ролі Верховної Ради України в організації державної влади.

Список використаних джерел

1. Оніщук М. Бікамералізм: тренди для України// Дзеркало тижня - №24 - 2008 року – [Електронний ресурс] – [Режим доступу]: http://dt.ua/POLITICS/bikameralizm_trendi_dlya_ukrayini-54157.html.
2. Браун Т. Порівняльне дослідження двопалатної та однопалатної систем у федеративних і унітарних державах. // «Вісник» Програми сприяння парламентам України – 1996 – № 3.
3. Кривенко Л.Т. Парламент: місце і роль в системі державної влади// Європа, Японія, Україна: шляхи демократизації державно-правової системи – К., 2000 – с.62.